

„EDINOST“

zhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta 3.—; „ 4.50
za četrt leta 1.50; „ 2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbe brez priložene naročnine se upravnštvo ne ozira.

EDINOST

Oglaš in oznanila se račune po 8 nov. vsakega v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se račune po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravništvo Piazza Caserma št. 2. Odprte reklamacije o proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinost je moč.“

Stalnost nemštva v svetovnem pomenu.

II.

Sredni opazovalec človeške prirode in iz nje izvirajočih usod vsega človeštva pride neizogibno na sled onemu faktu, ki prepreča Germanom, oziroma Nemcem sploh, stalno avtoriteto mej narodih.

Prvi dokaz za to je že bitje germanskega plemena samo na sebi in drugi dokaz njihovi jezik.

Bitje germanske naravi je one baže, ki se ne strinja z nobeno drugo narodnostjo, ki se ne da spojiti z nobeno narodo druge nego germanske narodnosti. Meju tem, ko je Slovan, recimo, doveten za bratsko obdvanje se slednje narodnosti človekom in se složno spaja z naravo njihovo, ostane German trmoglav, trdovraten in osoren proti vsemu, kar ni germansko. A to ne iz zgolj germanske „zvestobe“, katero povdarja pri slednji priliki, marveč iz zgolj prirojene mu — nezmožnosti!

Valed te njegove nezmožnosti propadel je German tako rekoč oni nemški bezobzirnosti, ki je postala prislovna že po celem svetu, kakor propade surovosti neotesani in nevedni kmet. In ker se ne da spojiti z nobeno narodnostjo, za to želi biti čez vse narodnosti gospod in ta njegova okorna predrznost je prvi vzrok bližje se propasti njegove slave.

Razumniši iz med njih to jako dobro izpoznavajo, zatoraj se neodmorno trudijo bahatim krikom svojih apostelnov prekričati in premotiti svet, da to ni res, da bi bil German narod, ki je jedenkrat živ, jedenkrat sijal, četudi v narejenem solni slavi, ter da bodo prišli skoro časi, ko se bode rekalo: bil je germanski rod, a ne bode ga nikoli več — marveč germanski rod in germanska slava živela bodeta vekomaj ali vsaj tako dolgo, dokler ne pade zemlja v večne tmine...

Ali ta krik je prepozna! Veseljni svet je izpoznal po dovelj dolgem motenju, da osorni pangermanizem ni ustvarjen za — človeštvo, da je krik njegov krik utapljaajočega se v morje vekovečne pozabnosti!

Drugi dokaz, ki se naravno spaja s prvim, za nestalnost nemštva, pak je nemški jezik sam. V tem obziru mi bode pak ogromna vsota Slovencev samih, onih Slovencev, v katerih še vidno neiztrebljivo tiči umetno in posilno vanje vsajeni kál neke „zaljubljenosti“ v nemški jezik, ugovarjala in mi morda očitala preobilo pristranost, morda celo — slovenski šovinizem.

Da nemški jezik med vsemi avstrijskimi Slovani v prvi vrsti in najzleje upliva na nas Slovence, povdarjala se je že brezštevilnokrat kot vzrok slovenska nezavest o lepoti in zlati vrednosti našega lastnega materinega jezika. Naše srce, naš duh je njiva, kjer takoj požene kal tuja, če tako strupena rastlina in jama preraščati in dušiti plemenito zelišče domačega semena. A kaj je temu krivo? Tudi to je čul narod slovenski že brezštevilnokrat! Kriva ni — naši politični nasprotniki naj si tega ne domišljajo — morda „krasota“ tujega jezika in lahko naučljivost istega, marveč

plodovita dovtetnost slovenskega duha za vse, kar mu prihaja od zunaj. Italijan, Nemeec in Madjar so v naučenju tujih jim jezikov pravcati trmoglavci, zlasti pa za nauk mehkega in pohlevnega jezika slovenskega.

In to dovtetnost in lehkopriučljivost tujega jezika Slovenčeva postala je nasprotnikom našim dobrodošla in priljubljena mreža, v katero love s tolikim vspehom žrtve svoje gospodstvaželnosti v domovini naši. Ker je židovska nesramnost in predrznost Germanov že od časa njihovega postanka na zemlji poznana, znano je vsakemu od nas, da so bila to sredstva za ponemčenje cele naše ogromne domovine, ki je sezela gori čez In in Dunav in preko Mure in Drave.

Da bi bil za one tužne dni vital Slovan, ki bi bil naš rod poučil o pravi vrednosti germanskega jezika in nemške nečimurnosti, postavil bi se bil naš narod v obran za svojo širno domovino, katero zopet pridobiti si v last, trebalo bi vse probujene duhovitosti njegove — če bi sploh to še mogoče bilo.

Ali morala se je domovina naša skriti skoro do neznatnosti, bolezen narodova prirasti morala je že do smrtne nevarnosti skeleče rane, ki jo je vsakal tuji meč v srce naše domovine. Stoprav danes, a še tudi danes ne v istej meri, kakor zahteva opasni narodov položaj, prišli smo do necega „izpoznanja“, da je vsa pangermanska komedija zgolj humbug, glumaško sleparstvo in da je njihovi jezik, na kateri se tolikanj domišljajo, po večini gola priprosta zmes izrazov, izposojenih skoro od vseh narodov Evrope.

Da ni nemški „jezik“ natrosen s cibeli tujega jezikovnega lišpa, največ romanskega, baš kakor potica velikonočna, ne bilo bi ga sploh poslušati in le ta lišp ga dela še nekoliko užitnega, čeravno je kljub temu lišpu za visoko inteligentno družbo — ovseni kruh!

Iz tega fakta je razvidno, da čem bolj narašča in se razvija inteligenca in duševna popolnost človeštva, tem bolj mora izginjati iz sveta germanski šovinizem, tem bolj slabeti stalnost nemštva v družbi človeške inteligence.

(Konec prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Državni zbor. Dne 10. t. m. pričela so v državnem zboru obravnavanja o prometnih napravah dunajskih. Posl. Kaftan je naglašal, da še ni došla v zbornico vladna predloga, ki bi toliko zahtevala od države na korist jednemu samemu mestu. Vsa predloga je bila izdelana v preveliki naglici in ni preveč zaupati prokuratorju. Govornik kritikuje postopanje vlade nasproti mestni občini praški. Za Česko se ne stori nič. Nevarno je usiliti kakemu narodu ulogo političnega mučenja, še nevarnejše pa je, ako se mu narpti gospodarsko mučenje. Ni česki šoli

na Dunaji, vzdržani po dobrovoljnih prispevkih, noče vlada privoliti pravi javnosti. 200.000 dunajskih Čehov nimajo hiti jedne javne šole. Zato pa se ni smeti čuditi, ako ginjevajo simpatije do mesta dunajskega. Prometne naprave dunajske ni smeti smatrati produktivnimi. Zato pa česki poslanci ne morejo glasovati za te predloge, ako se vlada ne obveže izpolniti českih želja. Na to je posl. dr. Herbst v dolgem govoru zagovarjal vladne predloge, istotako poslanec Kubeck. Posl. Laginja je opisaval odnošaje v Istri, ki ima zelo ubogo prebivalstvo. Prometne naprave niso brez-pogojno potrebne za mesto dunajsko, do čim Istra nujno potrebuje pomoči. Govornik označuje več malih železniških prog, ki so zelo potrebne. To je najbolje agitacijsko sredstvo hrvatsko, ako vlada ne zadovolji željam Istre. Tu gre za dvajset tisoč družin, koje bi bilo možno rešiti gospodarskega propada se svoto 3 do 400 000 glđ. Govornik toži o obilici eksekucij ter navaja slučaj, ko se je neko posestvo, ki je bilo cenjeno na 1400 glđ., na zahtevo zemljiško-odveznega zaklada prodalo za 451 glđ. Laginja zahteva, da se osuše nekatera jezera v Istri. Konečno se je izjavil govornik proti predlogam, ter bi hotel dovoliti le veliko manjšo svoto za prometne naprave dunajske.

Posl. princ Lichtenstein je govoril za predloge pri čemer se je pa postavil na svoje posebno socijalistiško stališče. Ako bi se hotelo hoditi stara pota manchesterstva, obogateli bi pri tem le posamičniki; po takem bodo ta dela le tedaj blagonsna, ako se izroče neposredno dotičnikom. — Dr. Lueger je posebno zadovoljen, da posl. Kaftan in Laginja nista govorila v zmislu, Dunaju sovražnem. Zato pa izjavlja, da bi tudi za Istro in Česko rad dovolil, kar bi se zahtevalo. Mesto Dunajsko zalivaliti se mora na vsem, kar ima, le lastnej moči in milosti cesarjevi. Govornik je na to ostro grajal posamične določbe teh predlog. Vsa rokodelska dela naj bi se izročila avstrijskim obrtnikom. Poslanca Jacques in Pirquet sta za predloge. Posl. Stalitz je povdarjal žalosten položaj mesta tržaškega. Zbok svoje zemljepisne lege bi to mesto lahko bilo prvo tržišče Evrope in glavno skladišče za trgovino z Orijentom. Odprava proste luke prouzročila je veliko škodo mestu tržaškemu. Javna skladišča so je obremenila močno, da propada v trgovinskem pogledu. Nujno potrebna pomoč se da izraziti z dvema besedama: Loka, Ture. Ti dve železnici bi povzdignili gospodarski in politički ugled Avstrije; toda vlada nam odgovarja doledno, da nima denarja. Kar je za Dunaj prav, ne bi škodilo Trstu, toda dotična resolucija tržaških poslancev položila se je v arhiv, da se tem častno opravi. Govornik bode glasoval za predloge, zahteva pa, da se tudi za Trst kaj stori.

Posl. Fuss je govoril za predloge, pripoznava pa, da ni treba, da bi se vsprejele vse točke neapremjene. Posl. Kozlovski izjavlja, da bodo Poljaki glasovali za predloge radi lojalnosti, z ozirom na strategičko važnost in radi simpatije do mesta dunajskega; pričakuje pa enakih dobrot tudi za druge dežele in mesta. Debata se je

zaključila dne 12. maja in zbornica je sklenila preiti v podrobno debato.

V tej seji je odgovarjal ministerski predsednik grof Taaffe na razne interpelacije. No interpelacijo Spindičeve o izgrelih v deželnem zboru istrskem je odgovoril, da državni zbor ni pravo mesto za to, da bi tu obravnavali notranje zadeve deželnega zbora. O posamičnih slučajih, koje je navel interpelant, pravi g. minister, da se je glede na one izgrede, koje je bilo možno konstatovati, uvela kazenskosa preiskava. Na interpelacijo posl. Laginje radi volitve občinskega načelnika v Višnjanu, rekel je ministerski predsednik, da so se že razpisale volitve in se delajo priprave. Na interpelacijo posl. Spindiča radi pristranskega postopanja namestniškega svetnika Ellushega povodom državnozbornih volitev, je odgovoril, da so oblastva postopala nepristranski in postavno ter da se skrbela, kakor je bila njihova dolžnost, za vzdrževanje miru in reda. Namestniški svetnik Ellusheg ni zakrivil nikake pristranosti. Slednjič je odgovoril na interpelacijo posl. Perića v isti zadevi, da poizvedovanja niso doglala ničesar, kar bi moglo vzbujati dvom o nepristranosti vladinih organov. Odgovarjati na te odgovore njegove ekscelence, nam seveda ne prihaja ne misel, ker bi naročniki izvestno ne dobili v roke odgovora našega. Zanimivo bi pa bilo vsakako vedeti, kam se je zatekel njeg. ekscelence po informacije, ko je sestavljal te odgovore svoje.

Svoječasno smo že poročali, da je šestorica dalmatinskih poslancev izstopila iz narodnega kluba deželnozbornkega. Ti poslanci so si ustanovili svoj lastni klub pod imenom „Hrvatski klub.“ Program temu klubu je: 1.) Združenje Dalmacije s Hrvatsko na temelju državnega prava hrvatskega; 2.) v vsej Hrvatski je po državljanstvu in zemlji pripoznati le narod hrvatski; 3.) pravo državnega jezika hrvatskega v javnih uradih; 4.) spojenje Dalmacije s Hrvatsko po železnici ter obramba nje ekonomičnih interesov.

DOPISI.

S Pomjansčine dne 8. maja 1892.

[Izv. dop.] (Zlobna zvijača Pomjanskih lahonov). Dne 26. marcu t. l. nam je „Edinost“ donesla dopis s Pomjansčine, kateri dokazuje sramotno in nepostavno postopanje kaporjonov lahon-ske stranke pomjanske. Ta stranka je za svoje namene in sklepe zadobila še večjo moč, od kar ima nadžupanija Pomjanska na čelu starčka pod imenom „vladnega komisarja“, kateri je prav za prav orodje koperskih lahonov, in se tako suče, kakor mu oni velijo. Dovolite, da podamo tu nekoliko pojasnila; za zdaj naj čuje svet in naj strmi, čega so zmožni Pomjanski prodanci, lahoni; svet naj izve o njih zvijačnosti!! Pred par dnevi še le čitali smo z lastnimi očmi, a po naključbi, sledeči prežalostni in zlobni čin Pomjanskih prodancev. V lahonški oštariji v Pomjanu

zberajo se v nedeljo dne 8. novembra 1891. „Capotioni“ lahonske stranke in sklenejo s krivičnim pričevanjem (da je to v Pomjanu mogoče, dokazujejo razne tožbe zaradi krive prisage) lastnega župnika po sodnijski poti preganjati, in to iz zgolj sovraštva, ker se mu gnusi nemoralno vedenje in pohujšljivo postopanje Pomjanske lahonske stranke, katera je živemu peklu podobna. Strašno, toda resnično!! Kar so v lahonskem taboru sklenili, so tudi izvršili. Podšuntali in podpihali so nekega revčka, da je dne 12. novembra 1891 po županstvu v Pomjanu protokolarno uložil tožbo proti gospodu župniku. To tožbo je podpisal sam in pa še jeden drugi, njemu sličen Pomjanec. V to tožbo z dne 12. novembra 1891 postavila tudi dve priči, ki naj bi krivo pričali proti župniku. V ti tožbi obdolžujejo lažnjivo in krivično gosp. župnika iz Pomjana, da bi bil moža svoje fare hudo pretepel in tako hudo poškodoval, da mož baje osem dni ni mogel delati. Ali ni strašansko ta izmišljena hudobija?! Česa so vender zmožni in to iz zgolj sovraštva!

Dne 28. novembra 1891 je bila v Kopru obravnava, pri kateri je sl. c. kr. okr. sodišče hipoma zasačila lažnjivo in krivično obdolženje in pričevanje zoper gosp. župnika in je spoznalo gosp. župnika popolnoma nedolžnega ter ga oprostil obtožbe. Zapeljani in podšuntani mož pa se je moral tri dni pokoriti v zaporu, ker je nevarno pretel g. župniku. Mimo tega je bil obsojen, da mora poslednjemu povrniti vse stroške. Stroški znašajo nad 10 gl.: ravno toliko, kolikor bi bil dobil — kakor se je sam izrazil, — ako bi bil izvršil svojo grožnjo proti župniku. A tudi kazni božja ni izostala. Zbolel je kmalu potem tako hudo, da se mu je zmešalo in so ga ljudje morali držati z vso močjo. Ves obupan pošlje po svojega župnika sporočaje mu, da ga prosi oduščenja. Seveda se gosp. župnik hipoma poda k njemu kot pastir k svoji izgubljeni ovčici, ga tolaži in potem še le z Bogom spravi.

Možu je bilo potem od dne do dne boljše. Ko je ozdravel, došel je v mesecu marcu osebnost gosp. župniku se svedčano obljubo, da se nikdar več ne povrne v lahonski tabor. Prosil je zajedno potrpljenja, ker ima sedaj rubežen radi stroškov obravnave, provzročene po krivični tožbi. Da je pa gosp. župnik vsikdar pripravljen skazati milost, ve vsakdo. Ali ni to stašno; ni-li gosp. župnik pravi mučenik pri Pomjanskih lahonskih?! Je-li mogoče, izmisliti si še kaj zlobnejšega; naj sodijo svet in oblasti, koliko resnice je v vseh lahonskih tožbah, naperjenih zoper duhovščino. To pa tem bolj, ker smo se prepričali že pred dvema letoma, koliko krivice in podpihovanja prihaja od strani znane „kuge“. Toda lahonski nemoralni tabor vidi, da se mi ne umaknemo. Če se te še drži sv. Krst, če si še kristjan-katoličan po imenu — družega verskega itak nimaš na sebi — vidi, da je in ostane naše geslo:

Vse za vero, dom in cesarja.

Resnicoljub.

Občni zbor

„Delavskega podp. društva“

vršil se je v nedeljo. Udeležba je bila razmeroma obila. Predsednik Mandić pozdravil je družabnike naglašajoč, da nasadovanja društva v poslednjih letih ni kriv odbor, nego zgolj zunanji faktorji: obilica bolezni, pa nemarnost jednega dela družabnikov. G. predsednik opominja člane, da se oklenejo društva ne samo zato, ker je podporno, ampak tudi zato, ker je prvo slovensko društvo v Trstu.

Po završenem nagovoru predstavi g. predsednik vladnega zastopnika, namestniškega tajnika Šorlija, kojega zbor pozdravi se živio-klici.

Na poziv predsednika prečita potem tajnik Maks Cotić obširno poročilo

svoje o društvenem gibanju v letu 1891. Iz tega poročila pesnemljemo, da je društvo v prošlem letu znatno nazadovalo v gmotnem pogledu. Mimo obilice bolezni je temu nazadovanju največ kriva okolnost, da dohodki društva niso v pravem razmerju se stroški. Zato pa je prišel odstojajoči odbor do uverjenja, da treba društvu povišati dohodke ali pa zmanjšati stroške. V dosego tega namena nasvetuje odbor, da se prepremita §. 7. 8. v tem smislu, da bodo društveniki odlej plačevali po 30 kr. na teden (mesto 25), a ženske bodo dobivale le 50 kr. dnevne podpore, mesto 60, kakor je bilo dosedaj. Poročilo pozivlja člane, da resno premišljajo o stanju društva, ter ukrenejo potem tako, kakor zahteva korist tega, za ves slovenski živelj tržaški prevažnega društva.

V društvo je bilo vsprejetih v prošlem letu 297 možkih in 53 žensk; brisal je pa odbor radi nerednega plačevanja tednine 185 možkih in 31 ženskih udov. — Umrlo je 7 družabnikov in 3 družabnice.

Koncem leta imelo je društvo jednega častnega uda, 9 ustanovnikov in 37 podpornikov, 1042 rednih možkih in 208 ženskih udov. Bolnikov je bilo lanske leto 697, slučajev bolezni 784 ter se je podpore izplačalo 10.592 gl. 91 kr. Samo zdravila dobivalo je 190 udov in potrošilo se je za zdravila sploh 1466 gl. 96 kr.; zatorej je izdalo društvo za podpore in zdravila skupaj 12.059 gl. 87 kr.

Društvena knjižica broji 2568 knjig, društvo je nakupilo to leto 10 knjig, udje so pročitali 530.

Poročila naglašajo pred zaključkom, da odstopajočega odbora ne vodijo nikaki postranski nameni, ampak častiti člani smejo biti uverjeni, da so njega predlogi sad vestnega premišljevanja, izvirajočega iz ljubezni do društva, ter obilice skušenj, nabrahan v pretečenem društvenem letu.

Poročilo tajnika vsprejelo se je brez ugovora.

Iz poročila blagajnikovega je posneti, da se je premoženje bolniškega zaklada v prošlem letu zmanjšalo za 1990 gl. 46 kr. ter je znašalo koncem leta 1891. — 2963 gl. 25 kr.; premoženje upravnega zaklada pa se je povišalo za 245 gl. 99 kr. ter znaša 10.681 gl. 2 kr.

Poročilo blagajnikovo se odobri. Pri debati o nasvetovani premembi pravil vnela se je dokaj živahna debata, koje so se udeležili razni člani. Čuli so se različni nasveti; slednjič pa je obveljal nasvet odborov z dodatkom g. Polića, da ima namreč povišana tednina, odnosno zmanjšana podpora ženskam, trajati le tako dolgo, da se vzravna dosedanja škoda in se doseže ravnesje v društveni upravi. V tem zmisslu se premenita torej §. 7 in 8.

Predsednikom je bil zopet izvoljen g. prof. Mate Mandić; v odbor pa: Polić Fran, Hafner Franjo, Perhanc Jakob, Hervatin Miha, Vižintin Andrej, Šmidt Dragotin, Novak Jernej, Poljšak Miha, Krapeš Ivan, Vertovec Andrej, Lotrič Gregor, Prelec Josip, Grahor Miha, Bazarić Anton, Primožič Franjo, Umek Ivan ml., Rep Anton, Macarol Ivan in Besednjak Ivan; namestniki: Vičić Josip, Lončner Miroslav, Bavcon Ivan, Špiler Ivan, Šmuc Alojs in Hlad Josip; pregledovalci računov: Žiberna Josip, Kikel Ivan in Škamperle Jakob; v razsodišče: Renčel Josip in Ster Valentin.

Zahvalivši se članom na obilni udeležbi ter vskliknivši naudušen „živio“ presvitlemu cesarju — kojemu vakliku so se člani odzvali trikratnim „živio-klicem“ — zaključil je predsednik zborovanje.

Različne vesti.

Volilni shod. Ker se bliža dan občnega zbora političnega društva „Edinost“ in je želeli, da se popred

posvetujemo glede kandidatov za bodoči odbor, pozivljajo se vsi člani društva, da se udeležijo tega posvetovanja, ki bode jutri dne 15. t. m. ob 9. uri predpoludne v prostorih „Del. podp. društva“.

Nekateri člani.

Pozor! Od danes naprej se naš list raznaša po mestu točno ob 1. uri p. p. — Radi preobilice gradiva priobčujemo danes podlistek v posebni prilogi.

Umrlo je bivši ravnatelj državnega gimnazija tržaškega, Jurij Hofmann. Pokojnino je užival samo 9 mesecev. Pogreb je bil preučeranim ob 5. uri popoldne, kojega so se udeležili učenci državnega gimnazija, razni vojaški in civilni dostojanstveniki in mnogo družega občinstva. Pokojni je bil sicer Nemeo, a zbok svojega blagega srca močno priljubljen mej dijaki. Narodnega sovraštva ni poznal. Pokoj njegovi duši!

Imenovanja. Minister za poljedelstvo je imenoval gozdonadzorskega adjunkta v Sežani, Viljena Effenbergerja gozdonadzorskim komisarjem gozdnega eleva Avgusta Gudelja gozdnim tehnikom v Podgradu; gozdnega asistenta Evgena Mahra je pa premestil iz Podgrada v Tolmin.

Tržaški mestni svet imel je preučeranim zvečer svojo sejo. Načrt Oskarja Ravasinja za konverzijo 6 odstotnega mestnega posojila z leta 1879. ter 4½ odstotnega premijskega posojila izročil se je finančnemu odseku v proučenje in poročanje. Svetnik dr. Sanein je nasvetoval, da se pogozdi obdinsko zemljišče v Skednju ter da se ta zadeva izroči municipalnej delegaciji. Predlog je vsprejet.

Svetnik Combi interpeluje župana, kaj je ukrenil „Lloyd“ glede prihodnje vožnje v Brazilijo in sicer z obzirom na okolnost, da je ravnokar na parniku „Medea“ umrlo več osob za rmeno mrzlico. Predsednik odgovarja, da se je ravnateljstvo Lloyda telegrafski obrnilo do ministarstva s prošnjo, da se je oprosti dolžnosti, pri prihodnji vožnji dotekniti se pristanišča v Santosu. — Svetnik Combi interpeluje nadalje radi nevarnosti, ki preti obstoju kopališča pod Skednjem, ako se tam sezida namerovana tovarna tvrdke Hoerner & Honsell. Predsednik in asesor dr. Artico odgovarjata na to interpelacijo, da se licenca za gradnjo tovarne še ni podelila. Svetnik Vierthaler je za to, da se iz zdravstvenih ozirih ohrani obrežje za javne namene ter je proti licenci. Predsednik pretrga nadaljno debato, ker ni dopuščena debata o interpelacijah. — Računski zaključek patrijotičnega pomožnega društva tržaškega se odobri. O predlogu, da se prostor pred mestno bolnico premeni v vrtno nasade — kar bi stalo kacic 21.000 goldinarjev — vnela se je živahna debata. Svetniki dr. Mazorana dr. Morpurgo in E. Rasovich so za predlogo, dočim svetnik dr. Cambon odklanja predlogo, ker bi bila zgolj potrata. Predloga se je vsprejela z veliko večino. Potem je bila tajna seja, v kateri so obravnavali razne osobne zadeve.

Z Goriškega se nam piše: Prosim Vas, gospod urednik, da sprejmete teh par vrstic v Vaš cenjeni list. Narekovala mi jih je goreče ljubezen do naše narodne stvari.

Znano Vam je, da je moj nami na Goriškem zavlada tista moreča kuga, kojej pravimo nesloga — mōra, ki nas tlači bolj, nego najljutejši nasprotnik.

Žalostno je, ako se bratje pripravljajo med seboj. Vsaka mala besedica, došla iz ust brata, nas razjari silno, tujec nam pa stoji na tilniku; a mi, ki smo toli strogi proti bratu, mu ližemo peto potrpežljivo in pohlevno. Tujec nas sme torej žaliti, kolikor hoče, — skoro hvaležni smo mu na tem — a domačin ne sme ziniti besedice. Pravimo, da ljubimo domovino svojo. Toda, kaka bi morala biti ta ljubezen? Ljubezen ta bi morala biti vzvišena — a mi črtimo brata. Čista ljubezen ta je pri-

zanesljiva; ona ne črti, ampak odušča rada. Ljubezen do domovine je dar božji, za katerega bomo morali dati odgovor. O, kako rada bi prijala brata-narodnjaka za roko, ter ga sprovela k njega namišljenemu nasprotniku ter vzkliknila bi: Opuštitaj si, sezita v roko, pozabita, kar je bilo! Bodita velikodušna!

Domovina plaka, videča vaju v razporu. Ona ljubi jednako vse svoje otroke; boleti jo torej mora srce, videčo, da se otroci pripravljajo mej sabo.

Tako bi rekla; in vem, da nimata tako trdega srca, da ne bi vstala prošnje moje. O kako krasno bi to bilo: moža, ki oba ljubita domovino, a sta živela doslej v nesporazumljenju, sežeta si v roko z obljubo, ukupno delovati v prosep domovine.

Vsaka glava ve nekaj, a vse skupaj vedo vse. Neskončni Bog, ki nas je vsavaril, podaril je vsakemu nekaj — vsakemu poseben dar. Ako bi združili vse te darove — kako dragocen zaklad bi bil to domovini naši!

Na stran torej s prepiri; vsak delaj po svoji moči: vsaj imamo dela vsi dovolj. Vsak porabi svoj talent tako, da bode lahko odgovarjal pred Bogom. Ljubezen dela čudeže, sovraštvo jih pa uničuje!

R o d o l j u b k a.

„Slov. pevsko društvo“ in „Tržaški Sokol“ priredita dne 13. p. m. vzajemno veliko veselico na vrtu „Mondo nuovo“. Obširni program prijavimo kasneje. Priprave so velike.

Izlet „Tržaškega Sokola“ in veselica „Bralnega društva na Občinah“ v nedeljo dne 8. t. m. sta se prav dobro obnesla. Kljub malo neugodnemu vremenu zbralo se je bilo o določeni uri znatno število Sokolcev v društveni opravi pri „Ogerskem kralju“ od koder so odkorakali proti Občinam. Sokolcem pridružilo se je precejšnje število Tržčanov, namenjenih na Občine. Na vrhu pri obelisku sprejel je odbor „Bralnega društva“ izletnike, ter odkorakal družno z njimi na slavnostni prostor. Ob 5 pop. začela se je veselica. Prvi nastopili so telovadci Sokola, telovadili so na drogu in na konju; zadnja njih točka bil je skok v daljavo. Reči moramo, da so naši telovadci od zadnjega nastopa v vsakem obziru napredovali. Izvajali so lepe in tudi težke vaje sploh dobro, nekateri pa prav dobro. Z radostjo smo opazili mej telovadci nekoliko novincev, kateri obetajo postati v kratkem prav dobri telovadci. Le vstrajno naprej! Še na nobenem izletu „Tržaškega Sokola“ ni nastopilo do nedelje toliko telovadcev in s tolikim uspehom. Tudi vaje na konju bile se zanimive. V skoku v daljavo dosežen je bil lep uspeh — doskočilo se je 5-20 m.

S kratka, v nedeljo se je vsakdo lahko pripridal, da je začel naš „Sokol“ svojo nalogo kot telovadno društvo resno vršiti, ter se nadejamo, da se bode pod vodstvom gosp. Nehronyja telovadba prav lepo razvila. Sokolovci, vrlega telovadnega učitelja imate: le vstrajno naprej, uspeh vam je zagotovljen! Po zvršeni telovadbi vršile so se nepretrgoma druge točke veselice. Petje bilo je v resnici prav dobro ter je vsemu občinstvu ugajalo, isto tako tudi igra. S to veselico si je pevsko „Bralno društvo“ utrdilo dobro ime, katero je že vživalo v okolici in v narodnih krajih meščanskih. Vsak udeleženec te veselice nesel je s seboj prepričanje, da se naša stvar v okolici in v mestu lepo razvija, ter da se s složnim delovanjem vseh naših moči da doseči lep uspeh! Nastopljena je prava pot, ki vede do narodne probujenosti in organizacije; korakajmo torej složno naprej!

Za družbo sv. Cirila in Metoda daroval N. N. 40. nč. v spomin dne 1. maja podeljenih 13 slamnatih mož. Za prodane knjižice in podobice sv. Cirila in Metoda prejela gospa Metlikovičeva 3 gl. 73 kr.

Pevsko društvo „Veselsla“ ima svoj občni zbor dne 22. t. m. ob 10. uri predpoludne.

Vabilo k rednemu občnemu zboru „Slovenskega učiteljskega društva za Koperski okraj“, dne 19. t. m. ob 9. uri dopoldne v Buzetu, kjer se boe proslavljal ob enem tudi tristoletni spomin Jana Amosa Komenskega in obhajala desetletnica obstanka društva.

Dnevni red je: 1. Pozdrav došlih. 2. Ob rojstveni tristoletnici J. A. Komenskega. Možki zbor, dr. G. Ipavc. 3. Slavnostni govor v proslavo Komenskega, govori g. Kristian Bogatec. 4. Prečitane zapisnika zadnjega občnega zbora. 5. Poročilo predsednikovo. 6. Tajnikovo poročilo letno in za minolo desetletje. 7. Blagajnikovo poročilo letno in za minolo desetletje. 8. Volitev treh pregledovalcev računov. 9. O ustanovitvi društvenega fonda, oziroma slovenskega učiteljskega podpornega društva „Komenski“ v trajen spomin rojstvene tristoletnice poslednjega, poroča g. Karol Mahnič. 10. Volitev društvenega vodstva. 11. Morebitni predlogi. 12. Sklep; cesarska pesen in učiteljska himna.

Z ozirom na to, da je letošnji redni občni zbor izvenredne važnosti in za nadaljno koristno in plodonosno društveno delovanje največjega pomena, društveni odbor vse č. i. p. n. gg. društvenike s tem najuljudnejše vabi in jim toplo priporoča, da se istega vsi, brez izjeme, udeležijo polnoštevilno!

Dobrodošli so nam tudi, da, celo lepo jih prosimo, naj blagovolijo priti k zborovanju tudi drugi sosedni slovenski in hrvaški č. i. p. n. gg. tovariši učitelji in prijatelji društva, koji se za stvar zanimajo.

To je želeti posebno radi tega, da se moremo potem tim izdatneje medsebojno bodriti in spodbujati k vztrajnemu, vsestranskemu, za občni blagor in prosveto prepotrebne delovanju, ter da naše društvo, jedino te vrste v Istri, tim vrednejše proslavi „najznamenitejšega učitelja narodov“ in „prvega pedagoga sveta“ in da tim lepše praznuje desetletnico svojega obstanka.

Vsi pa, koji mislijo priti k zborovanju in udeležiti se potem skupnega obeda, blagovolijo naj to pravočasno, vsaj do 17. t. m., naznaniti velečenjemu gosp. Berno Bekarju, nadučitelju v Buzetu, da bode mogel isti, kojemu je, po blagovoljem dovoljenji, izročena skrb za obed, potrebno še za časa ukreniti.

Na svidenje todaj v Buzetu!
Živela učiteljska zavednost in vzajemnost!

V seji dne 12. t. m. konstituiral se je odbor „Delavskega podpornega društva“ in so izvoljeni, za podpredsednika: Polić Fran in Slajko Anton; za tajnika: Hafner Franjo in Musk Ivan; za blagajnika: Šmidt Drag.; za knjigovodjo: Perhavo Jakob; za knjižničarja: Gjiivić Stef.; za gospodarje: Hervatin Miha, Vertovec Andrej, Primožič Frane in Bazarič Anton; za načelnika veselničnemu odseku: Kosovel Valentin. Izvoljeni sta bili: zdravstvena in prigledna komisija, nadzorniki in nadzorice, kakor tudi zastavonosci.

Občni zbor pevskega društva „Zarja“ vršil se je minolo nedeljo dne 8. t. m. v pevski šoli v Rojanu. Vlado je zastopal č. kr. pol. svetnik g. Vidic; pričujočih je bilo kacij 25 udov. Po nagovoru predsednika poročal je tajnik g. Škabar o društvenem delovanju v minolem letu, v katerem je društvo imelo samo jedno veselico valed neugodnih razmer, koja veselica se je prav lepo obnesla, ter pridobila društvu lep čisti dobiček. Sicer se je društvo v minolem letu pridno vadilo v cerkvenem petju. Odbor je imel več sej, v katerih so se obravnavale društvene zadeve. Mej drugim sta se izključila dva uda, katerih eden se je pri tem občnem zboru znova sprejel; tudi se je v jednej odborovej seji odločilo, da oni udje, kateri namerujejo vstrajno zahajati k rednim pevskim vajam ter so podvredni društvenim pravilom, podpišejo posebno listino, katera ostane društvu v overilo in ravnanje pri

mogočih preprih. Odločilo se je, da udje, ki namerujejo se pristopiti k društvu kot delujoči člani, lahko dotično listino podpišejo v pevski šoli.

Iz poročila blagajnika g. Iv. M. Boleta posnemamo, da je imelo društvo v minolem letu 357 for. 57 kr. dohodkov, in 194 for. 14 kr. stroškov, ostane tedaj v blagajni še 113. for. 33 kr. in 50 for. vrednosti inventarja, vkupe 163 for. 33 kr., kar nam dokazuje, da se društvo nahaja še prilično v dobrem gmotnem stanju.

Na predlog g. Bremca določi se napraviti tekom meseca avgusta t. l. koncert na prostem. Čigar čisti dohodek se obrne v napravo posebnega izleta, čigar dobo in kraj se določi pozneje.

V novi odbor se izvolijo: gg. Just Piščanec, predsednik; (Anton Škabar, tajnik; Ivan Marija Bole, blagajnik; članom odbora gg.: Josip Katalan, Anton Bremic, Josip Ferluga, Jurij Piščanec; pregledovalcem računov gg.: Franjo Golob, Josip Mozetič, J. Ferluga. — Zborovanje se je dokončalo ob 12. uri op., na kar se je odbor konstituiral, odbravši si g. Josipa Katalana podpredsednikom, g. Bremica namestnikom tajnika in g. Josipa Ferluga (Bela) namestnikom blagajnika, ter se je še določilo prirediti redne pevske vaje začeti že v tekočem tednu. Iste se bodo vršile za zdaj vsako sredo zvečer.

Želeti bi bilo, da se to pevsko društvo, v čigar sredi štejejo prav odbrane glasove, znova okrepi ter nas čim prej iznenadi s kako svojih, navadno prav lepih veselice.

Banko „Slavijo“ priporočamo iznova vsem svojim čitateljem, kajti ona je res vsega zaupanja vredna, kolikor po gotovosti svojega imetja, toliko po večji svoji upravi, zlasti pa kot jedini slovanski zavod, kateri pospešuje i narodno naše osvobojenje tu najugu. „Svoji k svojimi“ velja pa tudi tukaj, ker se je v poslednji dobi vnela huda konkurencija z inozemskimi zavarovalnicami. Kdor si torej hoče zavarovati življenje ali pa svoje imetje, naj to stori pri domačem zavodu. Potovalni uradnik „Slavije“ g. Vatroslav Holz posluje baš zdaj po Primorji; prosimo torej vse svoje somišljenike, da ga blagovolé podpirati, pri tem kakor podpira on naš list.

Iz okraja Kanalskega prejeli smo dopis, da je vse občinstvo odobravalo notico v „Edinosti“ o uradnih urah pri č. kr. okrajnem sodišči. Dopisnik izraža željo, da bi v interesu ljudstva vendar enkrat prenehali označeni nedostatki.

Iz Kobariške okolice se nam piše: Z dnem 15. maja odpre se novi poštni urad pri Robiču in poštna zveza med Kobaričdom in Podbosescem (oziroma Čedadom). Poštna vožnja je tako vrejena, da bode imela tudi zvezo z železničnimi vlaki, ki odhajajo iz Čedada via Videm v Gorico in Trst, ali nasprotno, tako, da bode za potovalce, ki dohajajo v Kobarič ali na Bovško, prilika dana, se jih poslužiti. Pošta bode odhajala iz Kobarida v Čedad ob 10. zjutraj, ob istej uri tudi iz Čedada v Kobarič.

Voznina s pošto iz Kobarida v Čedad 82 kr., iz Čedada v Gorico po železnici 1 for. 30 kr. naše veljave. Potovalci, ki so namenjeni iz Gorice ali Trsta v Kobarič ali na Bovško, se lahko poslužijo jutranjega vlaka, ki prihaja iz Gorice preko Vidma v Čedad nekaj pred 10. uro, od tod porabijo pošto po prelepej Nedižkej dolini v Kobarič.

Enako je tudi našim potovalcem prilika dana, peljati se s pošto v Čedad, od tod pa ob 3½ popoldne z železnico v Gorico ali Trst.

Od sv. Jakoba se nam piše: V 37. št. „Edinosti“, prosijo Slovenci preč. g. župnika, da bi jim vsaj polovico „majnic“ ali „šmarnic“ oskrbel v slovenskem jeziku.

Čuje se, da g. župnik ni zadovoljen s to pohlevno prošnjo, kajti resnice nihče rad ne čuje. Adamovi otroci smo.

Vsakemu svoje, to je povsod pravično,

ada g. župnik dela izjemo, ne zamerimo mu, on že ve kaj, dela. Da je v tednu sedem prepovedi za Italijane in le ena za Slovence, je znamenje, da so Italijani tudi sedemkrat večji grešniki in sedemkrat bolj potrebni pokore, nego mirne slovenske duše. Nismo li Slovenci s tem — odlikovani? Borovski.

Iz Barke se nam piše: V številki 26. „Edinosti“ se jezi dopisnik, ker smo g. učitelju očitali, da o pustu ni nadzoroval mladine tako, kakor bi bilo potrebno. Toda ta odgovor je piškav. To je sicer res, da so mladina nadzorovali predsednik krajnega šolskega sveta in 2 prispežena čuvaja; le želeti bi bilo, da bi bila tako nadzorovana od učiteljske strani. Dopisnik se nam roga, da ni res, da bi bil nepoznani uzmoviči g. županu pokradli kokoši, češ, da pri nas župana niti ni, ampak le vaški načelnik. No, žalostno, da si hoče pomagati s takim dlakocepljenjem: vsaj vsakdo ve, da je po deželi stara navada, imenovati vaškega načelnika — županom. G. dopisnik nam predbaciva, da se v tamonjšo šolo steka gnojnice. Mi pa uprašamo: kdo je temu kriv, kdo je sedaj vodja šoli na Barki? Preiščite le šolski arhiv in gotovo najdete zapisnike krajnega šolskega sveta, v katerih se prosi sl. okr. šolski svet v Sežani, da bi se sezidala nova šola na Barki? In res je gosp. nadzornik večkrat opominjal krajni šolski svet, da izposluje od občine tla za zidanje; vse drugo potrebno da preskrbi okrajni šolski svet. Poslednji je torej popolnoma opravičen v tej zadevi.

Res je, da so šolski prostori na Barki premajhni in pretesni; vendar ni bilo v prejšnjih časih toliko počitnic, nego jih je bilo pretečeno zimo. Toliko za zdaj.

Česki dijaki prof. Spinčiću. Povodom odpusta iz službe poslali so česki dijaki profesorju Spinčiću adresu z 700 podpisov.

Zvest in udan posel. Te dni je umrl težak Jože Smrd, ki je služil nepretrgoma skozi 34 let v znanu rodoljubni hiši Mankočevi.

Domači oglasi.

Društvena krčma

Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, poprej Pertotova, priporoča se najtopleje slavnemu občinstvu. Točijo se vedno izborna domača okoličanska vina. Cl.

Gostilna „Štoka“, staroznana pod imenom „Belladonna“, nom „Belladonna“, poleg kavarnarje „Fabris“, priporoča se Slovincem v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna. Cl.

B. Modic in Grebenc, na voglu Via St. Giovanni in Via Nuova, opozarjata zasebnike, krčmarje in č. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, steklenega, lončenega in železnega blaga, podob in kipov v okrašenju grobnih spomenikov. Cl.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni, št. 1. trgovina z mnogovrstnim lesenim, železnim in lončenim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. itd. Cl.

Andrej Kalan, čevljar v ulici Caserma, priporoča se najtopleje slovenskemu občinstvu. Najelegančnejše ter solidno delo in točna postrežba. Cl.

Gostilna „Alla Croce di Malta“ Via Valdirivo št. 19 (polog Piazza della Zonta) priporoča se najtopleje tržaškimi Slovincem in na deželi. Toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Za obilni obisk prosijo gostilničarji Covacich. Cl.

Ivan Prelog priporoča svoji trgovini v Via del Bosco št. 2 (uhod na trgu staro mitnice, Piazza Barriera vecchia) in v ulici Molin a vento št. 3. Prodaja različno mešano blago, moko, kavo, riž in razne vrste domače in vnanje pridelke. Cl.

Gostilna „Alla Vittoria“ Petra Muscheka, v ulici Sergente (blizu tehtnice Rosada) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Prenočišča neverjetno v ceno. Cl.

Josip Kocjančič, Via Barriera vecchia št. 19, trgovina z mešanim blagom, moko, kavo, rižem in raznovrstnimi domačimi in vnanjimi pridelki. Cl.

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghega in Cecilia, toči izvrstno domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša — pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske poštno tiskarice. Cl.

Tiskarna „Dolenc“ (narodni zavod v Trstu), Piazza della Caserma št. 2, izvršuje vsakovrstna tiskarska dela po ugodnih cenah. Imamo na prodaj knjigo „Kmetijsko berilo“ za nadaljevalne tečaje in gospodarjem v pouk. Mehko vezana stane 45 kr., trdo vezana 65 s poštnino vred. Cl.

Anton Lampe, naslednik Jakob Hočevčiča št. 17 pekovski mojster, priporoča kruh vseh vrst, moko, riž, sočivje, fino moravsko maslo itd. Cl.

Ivan Umek, čevljarski mojster, Via Roma magna št. 6. priporoča se slavnemu občinstvu v vsa v njega stroko s adajo dela. — Solidno delo, — hitra postrežba — nizke cene. 60--82

U. Mrevlja, Via Belvedere št. 19. Priporoča slav. občinstvu vsake vrste moko, otrobov, turšice, ovsa in raznega kruha po najnižjih cenah. Cl.

Anton Vrabec, trgovina z stekleno lončenino in lesenino itd. v ulici Via Canale (prva prodajalnica poleg „Ponte rosso“) se priporoča tržaškimi in vnanjim Slovincem. Cl.

Ivan Kanobel, nasproti velik vojašnice, priporoča svoje zalogo z mnogovrstnim jedilnim in drugim blagom; razpošilja tudi na debelo v množinah od 5 kil. naprej po najnižji ceni.

Franjo Delak, Piazzetta Cordarioli št. 3 blizu novega trga, prodaja izvrstne jestvine: kavo, sladkor, riž, olje, čokolado, kakao — po najnižjih cenah.

Karol Colja, žganjarija in tobakarna v ulici Via Arcata, nasproti hiše Cacia. Prodaja domače kranjske brinovce po 1 gld. 80 kr. boteljko, dalmatinsko tropinjsko žganje po 1 gld. 10 kr. liter. Cl.

Anton Krajcer, Piazza Barriera vecchia, chia, pekarija in trgovina z različnimi jestvinami: moko, rižem, oljem, kavo itd. Priporoča se najudaneje slavnemu občinstvu. Cl.

„Osteria al Cervo“ Via Commerciale št. 1 tik kavarnarje „Fabris“ priporoča dobra vina in izvrstno kuhinjo. — Za delalski stan hrana opoludne in zvečer neverjetno v ceno. Cl.

Anton Šenka, Via Barriera vecchia št. 19 III. nadstropje, izdeluje moške obleke po najnovejšem kroju. V njega delalnici vsprejemajo se tudi naročila na raznovrstno moško in žensko perilo, koja se izdeluje lično in po najugodnejših cenah. Cl.

Vekoslav Moder, pekovski mojster „Piazza Caserma“, se priporoča slav. občinstvu. — Prodaja vseh vrst kruha, slaštic, čokolade, vseh vrst moko itd. po najnižjih cenah. Cl.

Blažina Tone, lastnik krčme k „Ruskim Toplicam“, Via Giulia št. 8, uljudno prosi za mnogobrojni obisk svoje krčme, kjer se pije izvrsten isterski teran, in se še boljše skrbi za žolodec. 15-25

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici „Caserma“, glavni shajališči tržaških Slovincov vseh stanov. Na razpolago časopisi v raznih slovanskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilni obisk se priporoča Anton Šorli, kavarnar. Cl.

Mlekarna Frana Gržine iz St. Petra na Notranjskem (Via Campanile v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Panterossa). Po dvakrat na dan frišno opremo mleko po 12 kr. liter neposredno iz St. Petra, sveža (frišna) smetana. Na zahtevanje posneto mleko po 4 kr. liter, toda le v množini najmanj 25 litrov. Cl.

Ernest Pegan (naslednik A. Pipana) na oglu Via Torrente in Ponte della Fabra, priporoča svojo trgovino z moko in raznimi domačimi pridelki, zlasti pa svojo bogato zalogo kolonialnega blaga. Cene so neverjetno nizke, postrežba vestna in nagla. Cl.

Gostilna „Al Gallo d'oro“ v Ghega toči izvrstna istrska in furlanska vina ter ima prav dobro kuhinjo. Oddaja tudi vina na debelo v sodčkih od 28 litrov naprej in sicer furlansko po 28 kr. liter, istrsko po 32 kr. liter. Razpošilja tudi istrsko vino na zunaj in sicer loko štacjon Trst po 23 gld. hektoliter; ne da bi imel naročevalce kako druge stroške. Vnanjim gostilničarjem se priporoča za naročila Covacich. 5-18

Josip Urbančič, na vogalu ulice Via Francesco priporoča vseh vrst žganja na drobno in debelo. — Pristna tukajšnja in vnanja vina v boteljah. — Suho meso, kranjske klobase, sir, slašdice itd. 18-48

Ivan Valenčič, Via nuova št. 39, prodaja vsake vrste manufakturnega blaga. Blago se dobiva iz prvih vavstrijskih tovarn. Cene nizke. 49-17

Na hrano in stanovanje

sprejmeta se dva gospoda v hiši št. 7, Via Ghegha, III. nadst., vrata št. 9.

Škropilnice proti peronospori

zistem Candeo, in drugih zistemov imamo zmiraj v zalogi. Ker pa kaže, da letos se jih bo mnogo potrebovalo, prosimo uljudno gospode posestnike, naj blagovolijo se z naročili hitro oglašiti, da zamoremo o pravem času druge preskrbeti in vsem kupovalcem postreči.

Imamo tudi izvrstne žvepljalke, trdne in lahke, katere le fini prah trosijo, ki se ves oprime perja, če tudi se naložijo s žveplom v krepah.

Cene so jim ostale tiste poprejšnjih let, akopram so ene in druge mnogo boljše, t. j.

Candeojeve škropilnice z vso pripravo 10 gold., žvepljalke 5 gold.

Priporočamo se tudi za vsakovrstne druge stroje, in za vse kar knjim tiče.

Živie in družb.

v Trstu, ulica Zonta 5.

škropilnica Vermorel

škropilnica Vermorel

1892.

VINOGRADCI!

Varujte vaše trte pred „PERONOSPORA“ o pravem času

s priznanim sredstvom za sikanje pri visokih in nizkih trtah. Posoda je vsa iz rudečega bakra. Delo je točno izvršeno. Jako koristno o rabi tekočine. Ne utruja delavca. Rabi se lahko več let brez da se pokvari.

Bolje so od vseh drugih.

kar jim je pripoznano ne samo z hiljadami svedočb ampak tudi 350 in več prvih nagrad pri raznih natecanjih. Iznajditelj gosp. Viktor Vermorel Villafranche na Francoskem je bil odlikovan z kolajno in najvišjem priznanjem. Varovalec je ponarejenja. — Edini zastopnik za Avstro-Ogersko:

Henrik Pegan v Trstu, VIA SANITA št. 17.

Cena prosto carine gl. 22.— Brezplačni zamot. Franko na postajah in na brod v Trstu. 20—12 PLAČA SE NAPRED.

Vinski ekstrakt.

Za trenutno napravo izvrstnega zdravega vina, kojega ni moči razločiti od pravega naravnega, priporočam to že skušano specialiteto.

Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gl. 50 kr. Recept priloži se gratis. Jamčim najboljši vseh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja mojo nenadkriljivo esence za ojačevanje žganih pijač; ta esenca podeli pijačem prijeten, rezen okus in se dobiva le pri meni.

Cena 8 gold. 50 kr. za kilo (za 600—1000 litrov) včevši pouk o uporabljanju.

Razum teh specialitet ponujam vsakovrstne esence za izdelovanje ruma, konjaka, finih likërov itd. najbolje in nenadkriljive kakovosti. Recept prilagoje se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik

20—20 in PRAG. 46—50

Iščejo se solidni zastopniki.

DROGERIJA

na debelo in drobno

G. B. ANGELI

14—9

TRST

Corso, Piazza della Legna št. 1.

Odlikovana tovarna čopičev.

Velika zaloga oljnatih barv, lastni izdelek. Lak za kočije, z Angleškega, iz Francije Nemčije itd. Velika zaloga finih barv, (in tubetti) za slikarje, po ugodnih cenah. Lesk za parkete in pode.

MINERALNE VODE

iz najbolj znanih vrelcev kakor tudi romanjsko žveplo za žvepljanje trt.

Izvenredna prilika

Danes, dne 14. maja

odprla se je 1—3

gostilna „Al Graner“

v ulici Tintore.

Toči se pravo istersko vino po 28 nvč. liter.

Za domačo rabo v sodčih od 30 litrov naprej po 24 novčičev liter.

Tinktura za želodec,

katere prireja G. PICCOLI, lekar „pri angelju“ v Ljubljani, Dunajska cesta je mehko uplivo, delovanje prebavnih organov ureja, joče sredstvo. Krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Razpošilja jo izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojček z 12 stekl. velja gl. 1.36, z 55 stekl., 5 kg. teže, velja gl. 5.26. Poštnino plača naročnik. Po 15 kr. stekleničica razprodajajo se v vseh lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 15—25

Službo

voditelja prodajalnice jestvin

odda „Rojansko posojilno in konsumno društvo“ pod ugodnimi pogoji. Zahteva se znanje slovenskega in laškega jezika ter poznavanje tržnih razmer. Prednost imajo neozelenjeni prosilci. Prošnje do 1. julija na predstojništvo. Natančnejši pogoji se zvedo v društveni pisarni vsako sredo od 6—7 ure zvečer. — Zahteva se tudi primerna kavicija. 8—4

Krajeve uzorke šalje se zasebnikom b. d. Knjige za krojače nefrankovane.

Tvari za odjela.

Peruvien i dosking za visoko svećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, livrè; sukno za biljard i igrače stolove, loden i nepromočne lovačke kapute, tvari koje se pere, plaid za putnike od 4—14 for. itd. Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunene suknene tvari nipošto jeftine cunje, štoto ih posvud nudjaju, te jedva podnosno krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna u Austro-Ugarskej.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od 1/2 milijuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovni jest pojmljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostataka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi u kratko blaga preostalo. Ponudjaju li pojedine tvrdke odrezke te razasliju li uzorke, tada su ovi od čitavih komada, nipošto od odrezaka.

Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjuju se il se povratu novac. Kod naručbe treba navesti boju, dužinu i cijen.

Pošiljke jedino uz poštarsko pouzetje, 24—9 preko 10 for. franko. 22—24

Dopisuje u njemačkom, mađarskom, češkom, poljskom, talijanskom i francuskom jeziku.

Kôtranove sladčice

katere izdeluje lekarničar

PRENDINI v Trstu

Telefon št. 334. 32—52

Velika poraba ki je dandanes v navadi rabiti kôtranove izdelke prepričala me je, da sem začel sam izdelovati iz pristnega kôtranovega izvlečka iz Norveškega izvrstne sladčice podobne onim, ki dohajajo iz inozemstva.

Te sladčice imajo isto moč kakor kôtranova voda in glavice (Kapsule), lažje se, proživajo in prebavijo ter se prodajajo po prav nizkej ceni. Da se ogne ponarejanju na enoj plati vdobljeno ime izdelovatelja Prendinija in na drugej besedo Catrame. V Trstu se prodajajo v lekarnici Prendini v škatljicah po 40 kr., prodajajo se tudi v vseh večjih lekarnah v drugih deželah.

Potrtega srca javljamo podpisani vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš predragi oče

Andrej Zega

posestnik in bivši župan na Koprivi

dne 6. t. m. po kratki bolezni, previden z sv. zakramenti za umirajoče, blago v Gospodu zaspal.

Mrtvi ostanki milega nam pokojnega bili so shranjeni v nedeljo dne 8. t. m. na pokopališču v Koprivi.

S to priložnostjo izražajo tem potem svojo presrečno zahvalo vsem onim, kateri so jim izkazali svoje sočutje o priliki smrti in pogrebu preljubega očeta; posebno pa se zahvaljujejo oč. duhovščini, gg. učiteljem, vsem gg. pevcem, prijateljem in znancem na Krasu, kakor tudi vsem občanom. Iz kratka: vsem onim, kateri so se udeležili pogreba. Bog plati!

Kazlje, dne 10. maja 1892.

Žalujoča rodbina.

Znatno obaljene cene

Tiskalicam za vino, voće i masline

IZVORAN FABRIKAT

najnovijeg izvrstnog sustava sa neprestano djelujućom dvojakom pritiskom silom.

Zajamčena najveća djelatnost do 20% veća nego li kod svih ostalih tiskalnica.

Kod svih izložba odlikovane prvimi nagradami

Mlinove za grozdje, voće, masline, strojeve za sušenje voća kano i za sve proizvode iz blinstva i životinjstva.

Tiskalnice za sieno na ruku, i strojevi za trebljenje kuruze.

Najnoviji samostalni patent. štrcaljke za trsje „Syfonia“

izrađuju jedini tvorničari

PH. MAYFARTH i drug.

tvornica poljodjelskih strojeva

BEČ II. Taborstrasse 76. Kataloge šalje badava, prima zastupnike. — Kod kupnje opominje svakoga, da pazi na podielanje.

1891. Zagreb Časni diplom

KWIZDE

1891. Temesvar Zlata kolajna

Korneuburški prašek za rejo živine

za konje, rogato žival in ovce.

Porablja se že skoro 40 let z najboljšim vspehom v večini hlevov, ko živina rada ne je pri slabi prebavi, v zboljšanje in pomnoževanje mleka pri kravah; pospešuje vztrajnost živali proti kužnim vplivom.

II Cena cele škatljice 70 kr., 1/2 škatlje 35 kr.

Paziti je na zgornjo varstveno marko in naj se zahteva izrecno

Kwizde korneuburški prašek za rejo živine.

Pravo se dobiva po lekarnah in drogerijah.

GLAVNA ZALOGA

FRAN IV. KWIZDA

c. in k. avstr. in kr. rum. dvorni založnik, okrožni lekar, Korneuburg pri Dunaju.

Vozni listi in tovarni listi v

Ameriko.

Kraljevski belgijski poštni parobrod „RED STEARN LINIE“ iz Antverpena direktno v

New Jork & Philadelfijo

konecijonovana črta, od c. r. avstrijske vlade. Na vprašanja odgovarja točno: konciscijonovani zastop 50—18

„Red Star Linie“

na Dunaju, IV Weyringergasse 17

ali pri

Josip-u Strasser-u

Speditionsbureau für die k. u. k. Staatsbahnen in Innsbruck.

ŠOLA

12—12

za popolno izvežbanje v krojnem risanju, prikrojevanji ter šivanji oblek in perila po dunajskem načinu: Piazza nuova št. 2 I., III.

5 do 10 gold.

gotovega zaslužka na dan brez kapitala in rizika ponuja neka močna bančna hiša vsakotemu, ki se hoče baviti s prodajo postavno dovoljenih sreček in državnih papirjev. Ponudbe je pošiljati pod „Lose“ na: Annoncen-Expedition von L. Danneberg, Wien, I., Kumpfgasse. 3—10

Nič več kašlja!

Balzamski petoralški prah ozdravi vsak kašelj, plučni in bronhijalni katar, Dobiva se v odlikovani lekarni

PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg

škatlja velja 30 novč.

35—100

Tiskarna Dolenc Trstu.

PODLISTEK.

Spomini

na znamenite možé slovenske.

Čital Vatroslav Holz

v Čitalnici Tržaški dne 9. aprila 1892.

(Dalje)

In zdaj se približam veleznamenitemu možu-velikanu, čegar ime bođe slovélo, dokler ostane na zemlji kakšen sled o Slovenstvu. Ta preodlični mož je:

Levstik Fran,

kateriga zbrani spisi romajo baš zdaj križem vae slovenskega sveta. Govoriti o tem duševnem orjaku čutim se pač preslabotnega, kajti tajnostno njega bitje bila je uganjka še onim možem, kateri so občevali z njim po več let. Bil sem tudi jaz mnogokrat v njegovi prepoudljivi družbi, čisto prav sam in pozno v noč ter izvedel od njega marsikaj veleznanimivega, česar pa vam tukaj vsega ne morem razkladati na drobno, ker se nanaša večina njegovih izrekov na zdaj še živeče osebe...

Levstik je bil svoje vrste čudak! Da ni bil jako zgovoren in družbe željen, ipak ni rad občeval s katerikoli človekom. Zlasti po pregrenkih svojih izkustvih postal je naposled kaj oprezen in

nezaupen, da se je izogibal vsakeršneje količkej bolj sumljivej družini. Ko sem ga jaz spoznal, ni zahajal drugam, kakor v gostilni „Pri avstrijskem cesarju.“ Pozneje si je poiskal svoj „buon retiro“ v neki postranski sobici bivše Permetove krčme v Špičalski ulici. Kdor ga je torej hotel videti in se z njim seznaniti, ali pa kaj izvedeti od njega, moral se je potruditi k njemu v navedeno skrovišče. Pa to vam ni bilo tako lahko! Ako mu je bil prišlec policu, vaprojel ga je kaj prijazno ter se tisti večer pogovarjal le z njim; ako pa ne, zagrmel je nad njim, da ga ni bilo blizu nikoli več. Tu vam navedem jeden takšen slučaj in sicer: kakó sta se spoznala osebno Levstik in pesnik Gregorčič. Nekoč tiste dni, ko je izšel prvi zvezek njegovih „Poezij“, prišel je bil Gregorčič v Ljubljano in zvečer, da se seznani s kakšnim odličnjakom ljubljanskim, napotil se je k „avstrijskemu cesarju.“ Ondu so pri neki mizi sedeli trije gostje, izmed katerih je posebno jeden bil kaj glasen in zgovoren, dočim sta ga ostala dva pivca verno poslušala. Govor se je sukal ob ravnokar izišlih „Poezijah“, na kar je naš pesnik seveda postal pozoren in naravno tudi radoveden, kdo da so dotični gospodje. Ko se črez nekaj časa po-

slušalec poslovita in prej omenjeni govornik ostane sam, pridruži se mu Gregorčič, proseč ga dovoljenja, da bi smel prisesti k njemu.

„V krčmi smete sesti, kamur vam drago!“ odvrne mu oni malomarno ter ga pogleda sumljivo.

In ko se pohlevni pesnik opravičuje, da ga sicer ne bi motil, ali da je tu je cede mu oni:

„Vém: — Goričán!“

„Kakó Vi to veste, gospod?“ praša ga Gregorčič.

„Saj vas izdaje — jezik, kakor apostola Petra tam na Kajfeževem dvorišču!“ pouči ga neznanec.

„No, zdaj sem pa radoveden, kdo da ste, gospod?“ poizveduje pesnik.

„Jaz sem Levstik!“ odgovori mu on samozavestno.

To vam je bil zdaj oskromni planinski slavec v zadregi. Prvič mu je bilo žal, da je možá na tak način izpraševal, ne da bi se mu bil sam predstavil; potem pa ga je skrbelo, češ: zdaj te imá v krempeljih. Ko pa mu pové svoje ime, skoči Levstik izza mize ter ga zgrabi z obema rokama, vzkliknivši:

„Gregorčič? Dobro došel! Živio!“ Potem pa zakliče:

„Metka! Tu-le sem k tej mizi danes nima se uvesti nobeden drug gost!“

In pogovarjala sta se potem veleodlična moža nepretrgano do polnoči in drugi dan je povabil Levstik Gregorčiča na izprehod po okolici ljubljanski, kjer sta zopet preživela v prijateljskih razgovorih nekaj prezanimivih ur...

In takó je priromal k Levstiku marsikater možák iz obližja in z dalje. Da, čisto njih je bilo zbranih okolo njega kar cela truma, kakor svoje dni tistih učencev okrog Sokrata na Platonovem „simpoziju.“ Bilo jih je zanimivo gledati, kakó so pazljivo vlekli na ušesa vsako besedo, ki je prišla iz njegovih ust. Bili so med njimi i takšni junaki, ki so ondu pobrali marsikater jezikosloven ocvirek, s katerim so potem zabélili pusto svojo literarno kašo, po smrti njegovi pa zabavljajo, da je bil „samouk, ki se ni nikoli vspope do znanstvene metodike“...

Levstik je navzlic svojej odljudnosti moral imeti vedno kakšnega vernega poslušalca. Toda gorje izvoljenemu miljenču ako bi se bil predrznil ugovarjati mu, a pa se bahati s svojo učenostjo: brez vsej usmiljenja ga je pahnil v temnino neoprečnega „učevodstva.“ Ni čudo pač, da

ga je vsakdo bal ter se mu izogibal, kod in kamor je mogel!

In vender je bil Levstik toli blag, nežnočuten in plemenit človek, kakor nedolžen otrok! V tem pogledu bi vam vedel povedati tudi jaz, kakor marsikdo drugi, mnogo uprav samarijanskih dejanj Levstikovih! . . .

Istotako je bil naš Levstik jako miroljuben in spravljiv, navzlic zunanji svojej bojevitosti, zlasti, ako se je prepričal, da je kogar po krivem obsodil ali ga razžalil nehoté! O tem pričaj naslednji dokaz:

Začetkom leta 1878. je izšla knjižica: „Pravda o slovenskem šestomeru,“ katerej uvod in nagovor je bil spisal Levstik. Baš se je tiskala poslednja pola omenjene „Pravde,“ ko se jaz, prišedši iz Maribora, snidem z Levstikom. Jedva me ta zagleda, potegne me v kot, privleče iz žepa odtisec dotične pole ter mi prečita ves odstavek takorekoč v jednom dušku.

„Kaj pravite k temu?“ vpraša me strastno. Jaz mu odvrnem ravnodušno:

„To je pisano sicer jako genijalno, ali — res ni!“

„Kaj?“ zadere se nad menoj ter me sgrabi za rokó.

„Tu se oponaša namreč nasprotniku „bogastvo;“ ali dotičnik se v tem hipu

bori — s konkurzom!“ povem mu jaz ter mu raztolmačim gmotno razmere napadovanca.

„Jezus, Marija!“ zaječi mož ves prestrašen. „Torej smo moža obsodili po nedolžnem! No, to mi je pa res žal! To ga bode bolelo!“

Na to pograbi svoj klobuk in steče v tiskarno. Ali došel je prepozno! Dotična „Pravda“ je bila že dotiskana; Levstik pa se je še dolgo togotil nad dotičnikom, ki mu je krivo poročal o nasprotnikovih razmerah, dočim se je poslednji zopet opravičeval, da so se taiste morale shujšati šele v poslednji dobi . . .

Levstik je bil posebljeno protislovje. kolikor v življenji toliko i v svojih pesnih. Bil je pač pristen pesnik, kateri nosi, kakor pravi Prešeren, v srei pekel in nebese; kaj poje sam v uvodu svojim pesnim, da je nesrečno-srečen, žalostno-vesel. In kot takšen zibal se je vedno med skrajnostmi ter skakal v svojih strastih s konca na kraj, s kraja na konec; sploh se je nahajal malokedaj v normalnem ravnodušji. Ako ga je kdo ujezil, rjovel je kakor razjarjen lev; kadar pa se mu je umirila togota, bil je krotak in pohleven, kakor mlado jagnje. Da, Levstik je bil „grozan“ — kakor pravijo v Soški dolini — že v na-

vadnem življenji, kolikor bolj pa šele, kadar se ga je polotila pesniška vzdušnost; zlasti pa v svoji ljubezni ni poznal nobene mere — o tem bi vam opevana njegova „Franja“ vedela povedati pač mnogo prebriskih izkušenj!

Ne samo, da je zahteval v dokaz iskre ljubezni od nje vsakovrstne, za žensko nemogoče žrtve, trpinčil jo je v svoji brezumni ljubosumnosti s prebolestnimi sumnjami. In ko se je naposled ona, po rodinskih razmerah v to prisiljena — omožila z drugim, obsopal jo je Levstik s kopico strupenih strel — no, v poslednji dobi svojega življenja, zlasti za svoje mučne bolezni, spoprijaznil se je bil zopet z nekdanjo svojo miljenico, kajti napisal ji je v istem času malone stotino obširnih pisem. In ko je bil že na smrtni postelji, prihitela je ona v Ljubljano, da bi se spravila z njim osebno, pa nestrpne duše so je, zabranile vstop v njegovo sobo in takó njiju je razdružila smrt, ne da bi se bila videla še jedenkrat po nesrečnem razstanku. In menda je tudi bolje takó! Kajti Levstik je bil zadnje dni svojega življenja jako neznosen — Bog vé, kakó bi jo bil sprejel? Saj ni hotel niti slišati o nobednem nekdanjih svojih „prijateljev“.

Izza Levstikove bolezni mogel bi vam

napisati debelo knjigo — saj je bil zgolj tenek zid med njegovim in mojim stanovanjem. Stanoval je namreč poslednje dni Levstik, in tudi umrl, v istej sobi, v kateri je nekoč bil Prešeren.

Bilo je kaj ganljivo, dà uprav bolestno, kakó se je Levstik bal umreti! In v svoji bojazni pred smrtjo rahl je vsakovrstna „domača“ zdravila, dočim se je „umetnih“ lekov, katere so mu zapisovali večji zdravniki, branil na vse pretege . . .

Ko je Levstik ležal na mrtvaškem odru, poslala mi je proslavljena njegova Franja umetno vbran šopek potučenic, povezanih z rdečim svilnatim trakom, na katerem je izvezla svojerodno zlatimi črkami besedi: „Na svidenje!“ Tisti šopek sem na njeno željo položil Levstiku na prsa in so ga tudi zagrebli z njim.

In glejte! Malo pred pogrebom je prišla pokropit ga tudi ona osebno. Bil vam je to tragičen prizor, kateri se pač ne dà naslikati z mrtvimi pismenkami!

Sau Bog vé, da-li bi bil uvekovečeni naš pesnik srečen, ako bi bila Franja postala njegova žena? Meni se vsaj dozdeva, da pesniki, slikarji itd., sploh umetniki in čudaki, niso ustvarjeni za mirno, jednako-merno tekoče zakonsko življenje.

(Dalje prih.)